

هیئت معارف جنگ
شهید شهید علی صیاد شیرازی

تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی در آغاز جنگ تحمیلی پدافند در دشت آزادگان

نویسنده: سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی

سرشناسه	: حسینی، یعقوب، ۱۳۱۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی در آغاز جنگ تحمیلی : پدافند در دشت آزادگان/نویسنده یعقوب حسینی.
مشخصات نشر	: تهران: ایران سبز، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۷۶۰۷-۳۳-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: ایران. ارتش. نیروی زمینی. لشکر نود و دو زرهی خوزستان. تیپ سه
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ -- خوزستان
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ -- ارتش
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ۴۴۰/خ۹/۱۶۱۰ DSR
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۸۴۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۱۴۱۸۷۰

نویسنده: سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی

نوبت/ سال چاپ: اول/ ۱۳۹۲

شماره شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۷۶۰۷-۳۳-۹

شمارگان: ۲۰۰۰

ناشر: انتشارات ایران سبز - تهران

مرکز پخش: تلفن ۲۲۴۸۸۷۵۶ نمابر ۲۲۴۸۸۶۵۰ - صندوق پستی ۱۷۱ - ۱۹۵۶۵

قیمت: ۷۵۰۰ تومان

حق چاپ برای هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» محفوظ است.

از همه نگارندگان حوادث جنگ و همه کسانی که توان
انجام وظیفه در این مهم را دارند، درخواست می‌کنم از ثبت و
ضبط جزئیات این دوران غفلت نکنند و این گنجینه
تمام‌نشدنی را برای آیندگان به ودیعه بگذارند.

امام خمینی (ره)

می‌خواهم بگویم که این جنگ، یک گنج است. آیا
خواهیم توانست از این گنج استفاده کنیم؟ آن هشت سال
جنگ بایستی تاریخ ما را تغذیه بکند.
مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

همکاران

سرتیپ ۲ ستاد نجاتعلی صادقی گویا

باربینی و مرتب سازی، ویرایش تخصصی، آماده سازی، نشر

سرتیپ ۲ توپخانه حمید شکیبا

باربینی

حامد خدمتی

حروف نگاری و صفحه آرایی

حمیدرضا خزاعی

طرح جلد

الهه آموزگار

ویرایش نهایی

پیشگفتار

کتابی که ملاحظه می‌فرمایید از سلسله کتاب‌هایی است که جناب سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی در سال‌های دفاع مقدس به رشته تحریر درآورد. پس از پایان جنگ تحمیلی تعدادی از این کتاب‌ها با عنوان «ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس» توسط سازمان عقیدتی-سیاسی ارتش، انتشار یافت و در زمره کتاب‌های معتبر دفاع مقدس محسوب و تاکنون مورد استفاده بسیاری از نویسندگان و پژوهشگران این عرصه قرار گرفته است.

هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» با استفاده از بایگانی موجود، کتاب حاضر را توسط سرتیپ ۲ صادقی‌گویا، مجدداً بررسی و با حذف اضافات و انجام تصحیحات لازم در مرحله انتشار قرار داد. امید است برای روشن شدن حقایق بخشی از تاریخ نظامی این کشور، اقدامی مفید و ماندگار انجام شده باشد.

در ماه‌های پایانی سال ۱۳۸۸، متأسفانه اطلاع یافتیم که نویسنده محترم در تاریخ ۸۸/۱۰/۱۴ وفات یافته‌اند.

ایشان دوران پرافتخار و زندگی سالم و آبرومندانه را در کسوت نظامی و سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به ویژه در ابتدای جنگ تحمیلی طی نمودند. پس از بازنشستگی نیز، تاریخ نظامی دفاع مقدس را در چند جلد تدوین کرده و خدمت بزرگی در عرصه علمی- نظامی کشور از خود به یادگار گذاشته‌اند. آرزو داریم خداوند متعال، ایشان را با مجاهدان فی سبیل الله محشور و به بازماندگان آن مرحوم نیز سلامتی و سعادت دنیوی و اخروی نصیب فرماید.

هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی»

معارف جنگ

«معارف جنگ» مجموعه‌ای از یافته‌ها، ذخایر و دست آوردهای جبهه‌های نبرد حق علیه باطل است که خداوند متعال به پاس فداکاری‌ها، ایثارگری‌ها و برکت خون شهدای والامقام، نصیب رزمندگان اسلام نموده و از سینه‌های جوشان آنها به سینه‌های پاک و تشنه نسل جوان انقلاب اسلامی منتقل می‌گردد.

سازمان افتخاری «هیئت معارف جنگ» از پاییز سال ۱۳۷۳، با تصویب حضرت امام خامنه‌ای و بنیان‌گذاری امیر سرافراز ارتش اسلام «شهید سپهبد علی صیادشیرازی» و حمایت‌های مادی و معنوی مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا، این رسالت مهم را با روحیه متعالی بسیجی برعهده گرفته و مفتخر است که با الهام از کلام نورانی خداوند متعال مبنی بر «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَهُمْ صُبُلًا وَ إِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ»، با صداقت و تلاش دسته‌جمعی در این وادی مقدس گام نهاده و این رسالت افتخارآمیز را که با گرایش «پژوهشی - فرهنگی - عملیاتی و آموزشی» شکل گرفته است ادامه دهد و در این راه امید به لطف و یاری خداوند متعال دارد.

شیوه کار هیئت معارف جنگ در گردآوری تجارب جبهه‌های نبرد بدین ترتیب بوده است که براساس زمان و مکان هر عملیات جمعی از رزمندگان اسلام که در آن عملیات نقش مهمی را برعهده داشته‌اند به منطقه عملیات عزیمت نموده و با یادآوری خاطرات خود در صحنه نبرد و برداشت‌های تحریری، صوتی و تصویری، مجموعه‌ای از حقایق و واقعیت‌های تلخ و شیرین را گردآوری نموده و در نهایت بعد از تطبیق آنها با مدارک و اسناد جبهه‌های نبرد در مسیر تدوین قرار داده اند.

آموزش معارف جنگ نیز از سال ۱۳۷۴ به صورت نظری و میدانی برای هر دوره از دانشجویان سال ۳ دانشگاه افسری امام علی (ع) نیروی زمینی و از سال ۱۳۸۲ برای کلیه دانشگاههای افسری ارتش جمهوری اسلامی ایران به اجرا درآمده و تا زمان نگارش این کتاب بیش از ۲۰ هزار نفر از فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های مزبور را در دو مرحله نظری و میدانی مورد آموزش قرار داده است.

هیئت معارف جنگ همچنین از سال ۱۳۸۸ آموزش کارکنان وظیفه در مقاطع تحصیلی فوق‌دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس و دکترا در مراکز آموزش وظیفه را پی‌ریزی نمود و این عزیزان در زمان آموزش مقدماتی و قبل از عزیمت به یگان‌های سازمانی خود به مدت ۱۶ ساعت آموزش معارف جنگ را در ساعات فوق برنامه طی نموده که تا زمان چاپ این کتاب بیش از ۱۲۰ هزار نفر از کارکنان وظیفه که فارغ‌التحصیل دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور می‌باشند، آموزش نظری معارف جنگ را فرا گرفته‌اند.

هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیادشیرازی»

فهرست

۲۶	معرفی نویسنده
۲۷	سخن ویراستار
۳۳	مقدمه
۳۹	عملیات تأخیری و پدافندی تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی در دشت آزادگان
۴۱	کلیات
۴۱	مشخصات کلی عملیات
۴۲	مأموریت
۴۳	شرح کلی منطقه عملیات
۴۵	سازمان و گسترش نیروهای متجاوز
۴۶	سازمان و گسترش نیروهای خودی
۴۹	پیام‌ها، دستورات، طرح‌ها و هدایت عملیات
۱۸۵	بررسی و تجزیه و تحلیل عملیات تأخیری و پدافندی تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی
۱۸۷	کلیات
۱۹۱	ایمان و اعتقاد
۱۹۱	بررسی چگونگی رعایت اصول جنگ در عملیات تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی
۱۹۱	اصل هدف
۱۹۲	اصل وحدت فرماندهی
۱۹۳	اصل تمرکز قوا

۱۹۳	اصل صرفه‌جویی در قوا
۱۹۳	اصل غافلگیری
۱۹۵	اصل سادگی
۱۹۵	اصل تأمین
۱۹۷	اصل مانور
۱۹۸	اصل تعرض
۱۹۹	هم‌آهنگی‌ها
۱۹۹	هم‌آهنگی بین رده‌های فرماندهی ارتشی
۲۰۰	هم‌آهنگی با سایر رزمندگان
۲۰۰	چگونگی مسائل اطلاعاتی در عملیات دشت آزادگان
۲۰۰	جو
۲۰۰	زمین
۲۰۱	عوارض حساس
۲۰۲	معابر وصولی
۲۰۳	موانع
۲۰۳	میدان دید و تیر
۲۰۴	اختفاء و پوشش
۲۰۴	وضعیت دشمن در دو ماهه اول نبرد
۲۰۶	چگونگی مسائل عملیاتی در منطقه دشت آزادگان (۲ ماه اول جنگ)
۲۰۶	بر آورد وضعیت

۲۰۷	سازمان برای رزم
۲۰۸	طرح عملیاتی تیپ
۲۰۹	هدایت عملیات
۲۱۰	مرحله یکم عملیات: پوشش و تأخیر در مرز
۲۱۵	مرحله دوم عملیات
۲۲۳	مرحله سوم عملیات
۲۳۴	مرحله چهارم عملیات
۲۴۵	نمایه
۲۵۱	نقشه‌ها

فهرست پیام‌ها، دستورات، طرح‌ها و هدایت عملیات

- ۵۱ کسورات و نیازمندی‌ها؛ تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲
- ۵۱ وضعیت منطقه؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۱۱
- ۵۱ وضعیت منطقه؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۱۱
- ۵۲ اشغال مواضع؛ از ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۶/۲۱
- ۵۲ عزیمت اولین ستون؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۱
- ۵۲ ورود گردان ۳۱۸ توپخانه؛ از ستاد توپخانه لشکری - ۵۹/۶/۲۲
- ۵۳ استقرار کلیه یگان‌ها در مواضع؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۲
- ۵۳ حرکت کلیه یگان‌ها؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۲
- ۵۳ نتیجه شناسایی مرزی؛ از ستاد عملیاتی تیپ ۳ زرهی - ۵۹/۶/۲۴
- ۵۴ موقعیت پاسگاه فرماندهی؛ از تیپ ۳ زرهی ستاد عملیاتی - ۵۹/۶/۲۴
- ۵۴ تبادل آتش شدید؛ از تیپ ۳ زرهی - ۵۹/۶/۲۴
- ۵۵ درگیری با دشمن؛ از ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۶/۲۵
- ۵۵ درگیری نیروهای عراق و ایران؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۵
- ۵۵ درخواست کمک ژاندارمری سوسنگرد؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۵
- ۵۶ گزارش فرمانده گروهان ژاندارمری بستان؛ از ۰۷ - ۵۹/۶/۲۵
- ۵۶ استقرار و حرکت یگان‌ها؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۶
- ۵۷ گزارش وضعیت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۶
- ۵۷ درگیری مرزی؛ از ۰۷ - ۵۹/۶/۲۶
- ۵۸ درگیری با دشمن در فکه؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۶
- ۵۸ نیروی پاسگاه صفریه و سوبله؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۶
- ۵۸ درخواست توپخانه دور زن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۷
- ۵۹ درخواست آتش پشتیبانی هوایی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۷
- ۵۹ وضعیت کلی یگان‌های درگیر؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۷

- ۶۰ درگیری و تعداد زخمی: از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۸
- ۶۰ در خواست توپخانه برد بلند: از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۸
- ۶۰ اعزام یک دسته آتشبار ۱۷۵ م: از لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۶/۲۹
- ۶۱ تشدید فعالیت هوایی و توپخانه دشمن: از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۹
- ۶۱ خسارات دشمن: از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۹
- ۶۱ وضعیت تیپ در ۵۹/۶/۲۸: از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۲۹
- ۶۲ آتشبار ۱۵۵ م در پشتیبانی گردان ۲۸۳: از لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۶/۳۰
- ۶۲ مین‌گذاری معابر: از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۳۰
- ۶۳ درگیری در پاسگاه فکه و نیاز به مهمات: از صالح (تیپ ۲) - ۵۹/۶/۳۰
- ۶۳ مین‌گذاری معابر: از ل ۹۲ زرهی - ۵۹/۶/۳۱
- ۶۳ عدم مین‌گذاری: از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۳۱
- ۶۴ نیازمندی متخصص مین: از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۳۱
- ۶۴ شدت عمل دشمن در صفریه: از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۳۱
- ۶۵ واگذاری یک گروهان تانک ام-۶۰: از تیپ ۳ - ۵۹/۶/۳۱
- ۶۵ اعزام یک گروهان تانک: از ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱
- ۶۵ سقوط هواپیمای خودی: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱
- ۶۶ سقوط پاسگاه سوبله و وضعیت خودی: از تیپ ۳ -
- ۶۶ اشغال سوبله توسط دشمن: از ستاد عملیاتی تیپ ۳ زرهی -
- ۶۷ وضعیت گردان ۳۱۸ توپخانه: از ستاد توپخانه لشکری - ۵۹/۷/۲
- ۶۷ اعزام فوری یک قبضه توپ ۵۷ م: از ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۲
- ۶۸ تقویت آتشبار ۱۷۵ م: از گردان ۳۸۸ - ۵۹/۷/۲
- ۶۸ تقویت آتشبار ۱۷۵ م: از گردان ۳۸۸ - ۵۹/۷/۲
- ۶۸ هماهنگی: از گردان ۳۸۸ - ۵۹/۷/۲
- ۶۹ تیراندازی: از گردان ۳۸۸ - ۵۹/۷/۲

- ۶۹ درخواست نیروی کمکی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۴
- ۷۰ حفظ مواضع تا آخرین نفس؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۷/۴
- ۷۰ تیراندازی عوامل مشکوک؛ ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۴
- ۷۱ حرکت دشمن به طرف ارتفاعات الله اکبر؛ از ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۴
- ۷۱ درگیری با دشمن و درخواست نیروی کمکی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۴
- ۷۲ ادامه تک با آخرین نیرو؛ ستاد ل ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۴
- ۷۲ آتش توپخانه خودی؛ ستاد ل ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۴
- ۷۲ هدف نیروهای دشمن؛ از ل ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۵
- ۷۳ تماس با توپخانه خودی؛ از لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۶
- ۷۳ آتشبار ۱۷۵ م؛ از گردان ۳۷۸ توپخانه ۱۷۵ م - ۵۹/۷/۶
- ۷۳ تصرف ارتفاعات از دست رفته؛ از رکن ۳ لشکر - ۵۹/۷/۶
- ۷۴ تیراندازی با تانک؛ از گد ۱۴۸ پیاده - ۵۹/۷/۷
- ۷۴ حرکت دشمن به جلو از ارتفاعات الله اکبر؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۷
- ۷۴ احتمال حمله دشمن به پادگان؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۷/۷
- ۷۵ عدم امکان تصرف ارتفاعات؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۷
- ۷۵ پیشروی دشمن از ارتفاعات الله اکبر؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۷
- ۷۵ نیاز به هلی کوپتر شناسایی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۷
- ۷۶ ورود دشمن به سوسنگرد؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۷
- ۷۶ حفظ یگان و تماس با دشمن؛ از لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۷
- ۷۶ تماس مستمر با دشمن؛ از لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۷
- ۷۷ امکان نفوذ دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۸
- ۷۷ آخرین وضعیت بسیار حساس خودی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۸
- ۷۸ تقاضای پشتیبانی هوایی؛ از لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۸
- ۷۸ تک مقدور نیست؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۸

۷۹	حرکت دشمن به طرف فولی آباد؛ از لشکر ۹۲ - ۵۹/۷/۸
۷۹	آمادگی برای اجرای مأموریت؛ از لشکر ۹۲ - ۵۹/۷/۸
۷۹	نیاز به کمک عاجل؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۸
۸۰	نیاز به اعزام گردان کمکی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۸
۸۰	یگان کمکی اعزام خواهد شد؛ از لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۸
۸۰	فکر اساسی نمایید؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۸
۸۱	مختصات پاسگاه فرماندهی تیپ؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۸
۸۱	نیازمندی برای حرکت یگان؛ گروه رزمی ۱۴۸ پیاده - ۵۹/۷/۸
۸۱	فرمانده گردان به لشکر بیاید؛ ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۸
۸۲	نیاز به دستگاه تله تایپ؛ گروه رزمی ۱۴۸ پیاده - ۵۹/۷/۸
۸۲	انجام مأموریت با مقدمات فعلی؛ ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۸
۸۲	دشمن درگیر شده و تقاضای نیروی کمکی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۸
۸۳	اعزام گروه رزمی ۱۴۸؛ از ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۸
۸۳	عملیات ویژه برای شکار تانک؛ لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۸
۸۳	نیازمندی برای اجرای مأموریت؛ از گردان ۱۴۸ پیاده - ۵۹/۷/۸
۸۴	نزدیکی دشمن از طرف خرمشهر - اهواز؛ از لشکر ۹۲ - ۵۹/۷/۸
۸۴	اطلاع واصله از گردان ۳۱۸ توپخانه؛ توپخانه لشکری - ۵۹/۷/۹
۸۵	دستگیری پرسنل فراری؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۷/۹
۸۵	حرکت به سمت ارتفاعات الله اکبر؛ ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۹
۸۵	گروه رزمی ۱۴۸ زیر امر قرار گرفت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۹
۸۵	جلوگیری از فرار و تجدید قوای دشمن؛ از لشکر ۹۲ - ۵۹/۷/۱۰
۸۶	ورود گروه رزمی ۱۴۸؛ از گروه ۱۴۸ مشهد - ۵۹/۷/۹
۸۶	تخریب وسایل باقی مانده دشمن؛ از لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱۰
۸۷	وضعیت تانک‌های باقی مانده دشمن؛ از رکن ۳ لشکر - ۵۹/۷/۱۰

۱۴ / تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی در آغاز جنگ تحمیلی

- ۸۷ خنثی سازی فعالیت دشمن؛ از ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱۱
- ۸۸ استقرار در منطقه الله اکبر؛ از گروه ۱۴۸ مشهد - ۵۹/۷/۱۱
- ۸۸ تحکیم مواضع؛ از لشکر ۹۲ - ۵۹/۷/۱۲
- ۸۸ اشغال ارتفاعات الله اکبر؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۲
- ۸۹ بستان در زیر آتش دشمن؛ از لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱۲
- ۸۹ ضعف فرماندهی؛ از گردان ۱۴۸ - ۵۹/۷/۱۱
- ۸۹ فرمانده گردان اجرا کننده است؛ از ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱۲
- ۹۰ زیر آتش دشمن هستیم؛ گروه رزمی شیراز - ۵۹/۷/۱۳
- ۹۰ تغییر موضع دهید؛ از لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱۳
- ۹۰ سد پیشروی دشمن؛ از لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱۲
- ۹۱ دشمن در حوالی بستان؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۳
- ۹۱ نیاز به گروه رزمی تانک؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۳
- ۹۱ رهایی گروهان سوار زرهی؛ از لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱۴
- ۹۲ رهایی گروه رزمی ۱۴۸؛ از لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱۴
- ۹۲ آخرین وضعیت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۴
- ۹۳ گروه رزمی ۱۴۸ در زیر امر باقی باشد؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۴
- ۹۳ گروه رزمی ۱۴۸ در احتیاط لشکر؛ از ستاد ل ۹۲ - ۵۹/۷/۱۵
- ۹۳ ناهماهنگی در حمله هواپیمای خودی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۴
- ۹۴ عدم اطمینان از حمله هواپیمای خودی؛ از ستاد ل ۹۲ - ۵۹/۷/۱۵
- ۹۴ دشمن در حوالی سوبله؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۵
- ۹۴ سد پیشروی دشمن با آتش؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۷/۱۵
- ۹۵ دشمن در حال پیشروی به سمت سوسنگرد؛ ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱۵
- ۹۵ جلوگیری از ایجاد پل توسط دشمن؛ ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱۵
- ۹۵ نیاز به گروه رزمی ۱۴۸؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۵

- ۹۶ پاسخ به علت عدم اعزام گروه رزمی ۱۴۸؛ ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱۶
- ۹۶ اعزام گروه رزمی ۱۴۸؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۶
- ۹۶ درخواست مین‌گذاری؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۶
- ۹۷ استعداد تیپ؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۶
- ۹۷ استراق سمع از یگان‌های سوبله بستان؛ از ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱۷
- ۹۷ تیراندازی دشمن به بستان؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۷
- ۹۸ عدم امکان مین‌گذاری؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۷
- ۹۸ عدم امکان اعزام تانک به خرمشهر؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۷
- ۹۸ مین‌گذاری در منطقه محوله؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۷/۱۸
- ۹۹ گزارش وضعیت و موقعیت؛ از ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱۸
- ۹۹ نتیجه تیراندازی توپخانه خودی به دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۸
- ۹۹ دشمن در حال پیشروی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۸
- ۱۰۰ حرکت دشمن به سمت بستان؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۸
- ۱۰۰ درخواست نیروی کمکی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۸
- ۱۰۰ به کارگیری توپخانه؛ از لشکر ۹۲ - ۵۹/۷/۱۸
- ۱۰۱ مانع پیشروی دشمن؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۷/۱۸
- ۱۰۱ دشمن در ۱۰ کیلومتری سوسنگرد؛ از شهربانی استان خوزستان - ۵۹/۷/۱۸
- ۱۰۱ قصد تهاجم دشمن به سوسنگرد؛ از ل ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱۸
- ۱۰۲ نیاز به تقویت آتش توپخانه؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۸
- ۱۰۲ درخواست نیروی کمکی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۸
- ۱۰۲ گزارش گروه ضربت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۸
- ۱۰۳ آخرین وضعیت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۸
- ۱۰۳ قدردانی از فرمانده و کلیه پرسنل؛ از ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۱۹
- ۱۰۳ درگیری با دشمن در محور سوسنگرد - بستان؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۱۹

- ۱۰۴ پشتیبانی هوایی با هلی کوپتر؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۰
- ۱۰۴ دشمن به سمت ارتفاع الله اکبر؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۱
- ۱۰۴ گزارش خلبان هلی کوپتر؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۷/۲۱
- ۱۰۵ دشمن در بستان؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۱
- ۱۰۵ تانک‌های دشمن به طرف بستان و سوسنگرد؛ از ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۲۲
- ۱۰۶ عقب‌نشینی دشمن و درخواست هلی کوپتر؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۲
- ۱۰۶ درخواست هلی کوپتر؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۲
- ۱۰۶ وضعیت دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۲
- ۱۰۷ تانک‌های دشمن در منطقه هویز؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۲
- ۱۰۷ نیاز به شناسایی هوایی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۲
- ۱۰۷ موشک سهند ۳؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۲
- ۱۰۸ استعداد دشمن در حوالی بستان؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۲
- ۱۰۸ منطقه بستان در اختیار کامل دشمن؛ از ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۲۲
- ۱۰۹ موقعیت یگان‌های تیپ؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۲
- ۱۰۹ اجرای آتش برای متوقف ساختن دشمن؛ از لشکر ۹۲ - ۵۹/۷/۲۲
- ۱۱۰ درخواست نیروی تقویتی بین سوسنگرد و بستان؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۳
- ۱۱۰ اعزام تانک به محور حمیدیه؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۳
- ۱۱۰ مقدمات تیپ؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۳
- ۱۱۱ حرکت دشمن در محور بستان - الله اکبر؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۳
- ۱۱۱ انهدام دشمن با آتش توپخانه؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۷/۲۳
- ۱۱۱ تلفات خودی در اثر تک هوایی خودی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۳
- ۱۱۲ اظهار تسلیت و انتظار مقاومت؛ از ستاد لشکر ۹۲ زرهی - ۵۹/۷/۲۳
- ۱۱۲ اجرای آتش روی دشمن برای محور حمیدیه سوسنگرد؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۷/۲۳
- ۱۱۲ تک هوایی خودی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۳

- ۱۱۳ قطع جاده حمیدیه به سوسنگرد به وسیله عوامل دشمن: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۳
- ۱۱۳ مقدمات تیپ و نیاز به تقویت: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۳
- ۱۱۴ گزارش موقعیت فعلی: از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۷/۲۴
- ۱۱۴ دشمن در ۱۰ کیلومتری حمیدیه: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۴
- ۱۱۴ پشتیبانی محور بستان سوسنگرد: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۴
- ۱۱۵ اجرای آتش به هر دو طرف: از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۷/۲۴
- ۱۱۵ ستون دشمن به سمت سوسنگرد: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۴
- ۱۱۵ یگان‌های تیپ در اطراف انارکبر: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۴
- ۱۱۶ تقاضای مراجعت توپخانه ۱۷۵ م: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۴
- ۱۱۶ تقاضای هلی‌کوپتر آتش: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۴
- ۱۱۷ اعزام دسته شناسایی: از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۷/۲۴
- ۱۱۷ درخواست آتشبار ۱۳۰ م: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۴
- ۱۱۷ حداکثر استفاده از توپخانه موجود: از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۷/۲۴
- ۱۱۸ مواضع توپخانه دشمن: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۴
- ۱۱۸ سد پیشروی دشمن: از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۷/۲۷
- ۱۱۹ وضعیت بغرنج تیپ: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۷
- ۱۱۹ روحیه پایین پرسنل: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۸
- ۱۲۰ حاضر به کاری ۳ قبضه توپ: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۸
- ۱۲۰ قصد دشمن برای احداث پل: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۸
- ۱۲۰ مختصات پاسگاه فرماندهی تیپ: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۸
- ۱۲۰ مختصات استقرار دشمن: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۸
- ۱۲۱ پدافند سوسنگرد؟: از ل ۹۲ - ۵۹/۷/۲۹
- ۱۲۱ موقعیت نیروهای خودی و دشمن: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۹
- ۱۲۲ بر هم زدن آرایش دشمن: از ل ۹۲ - ۵۹/۷/۲۹

- ۱۲۲ آمادگی دشمن برای تک: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۹
- ۱۲۲ درگیری با دشمن و عقب‌نشینی آن: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۹
- ۱۲۳ درگیری‌های نیروهای خودی: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۹
- ۱۲۳ عدم دقت در گزارش: از ستاد لشکر رکن ۳ - ۵۹/۷/۳۰
- ۱۲۳ وضعیت نیروهای خودی و دشمن: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۹
- ۱۲۴ عقب‌نشینی قابل قبول نیست: از ل ۹۲ - ۵۹/۷/۳۰
- ۱۲۴ مواضع از دست رفته تصرف شود: از ل ۹۲ - ۵۹/۷/۳۰
- ۱۲۵ به سوی دشمن تک کشید: از ل ۹۲ - ۵۹/۷/۳۰
- ۱۲۵ مختصات یگان‌های خودی: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۳۰
- ۱۲۶ استعداد قلیل تیپ: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۳۰
- ۱۲۶ وضعیت تعمیراتی و خدمه تانک‌ها: از ل ۹۲ - ۵۹/۷/۳۰
- ۱۲۶ مین‌گذاری لبه جلویی منطقه پدافندی: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۳۰
- ۱۲۷ مواضع دشمن را اشغال نمایید: از ل ۹۲ - ۵۹/۷/۳۰
- ۱۲۷ اعزام پاسدار رزمی: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱
- ۱۲۷ یگان درگیر در کوت: از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۱
- ۱۲۸ درخواست آتش از توپخانه عمل کلی و تقویت: از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۱
- ۱۲۸ گزارش رکن سوم لشکر در بازرسی ۵۹/۷/۳۰ از مواضع تیپ ۳: از ستاد ل ۹۲ - ۵۹/۸/۱
- ۱۳۰ عدم امکان تک گردان: از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۳۰
- ۱۳۰ به دست آوردن مواضع قبلی: از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۱
- ۱۳۰ تعداد تانک‌های موجود: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱
- ۱۳۱ انجام مأموریت با وضع موجود: از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۱
- ۱۳۱ احتمال ورود نیروی جدید دشمن: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱
- ۱۳۱ استفاده از توپخانه و نیروی موجود: از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۱
- ۱۳۲ آتش توپخانه خودی و نیاز به هلی‌کوپتر: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱

- ۱۳۲ نیاز به تجدید سازمان تیپ؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۹
- ۱۳۲ اعزام دسته موشک‌انداز تاو؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲
- ۱۳۳ محل استقرار دشمن در بخش‌داری بستان؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۳
- ۱۳۳ دشمن در حال تقویت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۴
- ۱۳۳ حرکات دشمن سد شود؛ از ستاد لشکر - ۵۹/۸/۴
- ۱۳۴ نیروهای دشمن در ارتفاعات الله‌اکبر؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۴
- ۱۳۴ تک دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۴
- ۱۳۴ اجرای آتش ضد آتشبار؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۴
- ۱۳۵ وضعیت خودی و دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۴
- ۱۳۵ گزارش موقعیت خودی و دشمن؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۸
- ۱۳۵ درگیری شدید با دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۵
- ۱۳۶ وضعیت خودی و دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۵
- ۱۳۶ تقویت و احتمال تک دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۷
- ۱۳۶ هوشیاری و دفع حرکات دشمن؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۷
- ۱۳۷ سد پیشروی دشمن؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۹
- ۱۳۷ وضعیت خودی و دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۹
- ۱۳۷ گسترش یگان مستقر در کوت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۹
- ۱۳۸ مأموریت گردان ۲۹۳؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۱۰
- ۱۳۸ گردان ۲۶۱ و گردان ۲۹۳؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۰
- ۱۳۹ مأموریت گردان ۲۶۱؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۱۰
- ۱۳۹ وضعیت خودی و دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۰
- ۱۳۹ پشتیبانی از نیروی سپاه پاسداران؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۱۱
- ۱۴۰ آخرین وضعیت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۱
- ۱۴۰ پشتیبانی گروه رزمی سپاه پاسداران؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۱۲

۲۰ / تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی در آغاز جنگ تحمیلی

- ۱۴۱ درگیری با دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۲
- ۱۴۱ پایان درگیری و نصب پل؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۳
- ۱۴۱ خسارات به دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۴
- ۱۴۲ احتیاج به هلی کوپتر؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۵
- ۱۴۲ تهیه مواضع و موانع؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۱۵
- ۱۴۳ آخرین وضعیت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۵
- ۱۴۳ وضعیت خودی و دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۶
- ۱۴۳ شهر سوسنگرد زیر آتش؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۱۶
- ۱۴۴ توپخانه دشمن منهدم شود؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۱۶
- ۱۴۴ پاسخ آتش دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۶
- ۱۴۴ کروکی منطقه مین گذاری شده؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۱۷
- ۱۴۵ دشمن در بستان و کرخه؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۱۷
- ۱۴۵ شهر سوسنگرد زیر آتش؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۸
- ۱۴۵ وضعیت دشمن و خودی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۸
- ۱۴۶ مختصات منطقه مین گذاری شده؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۷
- ۱۴۶ استعداد نیروهای دشمن در الله اکبر؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۷
- ۱۴۶ آخرین وضعیت خودی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۷
- ۱۴۷ دهلاویه در دست نیروهای خودی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۱۹
- ۱۴۷ آخرین وضعیت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۰
- ۱۴۷ گزارش وضعیت منطقه؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۱۹
- ۱۴۸ در مورد ایجاد موانع و مواضع؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۰
- ۱۴۸ مواضع دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۰
- ۱۴۹ آخرین وضعیت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۱
- ۱۴۹ تقویت مواضع؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۱

- ۱۴۹ نواقص موشک‌انداز سه‌پایه: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۱
- ۱۵۰ وضعیت دشمن و خودی: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۱
- ۱۵۰ عامل اصلی موفقیت در تلاش موثر: از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۱
- ۱۵۰ آخرین وضعیت: از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۱
- ۱۵۱ وضعیت خودی و دشمن: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۱ زیر آتش توپخانه دشمن: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۲
- ۱۵۱ آتش توپخانه دشمن: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۲ حداکثر استفاده از توپخانه: از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۲ تک هوایی دشمن با بمب خوشه‌ای: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۲ دستور پاتک هوایی: از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۳ آتش توپخانه و مستقیم بر دشمن: از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۳ حرکت دشمن از سابل به سوسنگرد: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۲
- ۱۵۳ انهدام دشمن با آتش: از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۴ دشمن انهدام شود: از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۴ استعداد تیپ کم است: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۴ استعداد موجود: از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۵ نیاز به پل: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۵ احداث یا برجیدن پل با لشکر است: از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۵ سوسنگرد و تیپ در خطر است: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۶ دشمن در بین پل سابل و دهلاویه: از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۷
- ۱۵۶ نیاز به کمک: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۶ کمک آتش توسط احتیاط: از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۷ تک دشمن از ۲ محور: از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۷ انهدام دشمن با امکانات موجود: از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۳

- ۱۵۷ آتشبار کاتیوشا؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۸ گردان ۲۶۱؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۸ تصحیح مختصات؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۸ گردان ۲۶۱؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۹ گزارش رئیس ستاد؛ ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۹ توقف دشمن با آتش؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۵۹ محاصره سوسنگرد؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۶۰ گزارش اقدامات؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۶۰ موقعیت گردان ۲۶۱؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۳
- ۱۶۰ اقدامات عملیاتی؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۴
- ۱۶۱ گردان ۱۰۰ و ۲۶۱؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۴
- ۱۶۱ گردان ۱۰۰ و گروه رزمی ۱۴۸؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۴
- ۱۶۱ گروه رزمی ۱۴۸؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۴
- ۱۶۲ خودداری از تجزیه گروه رزمی ۱۴۸؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۴
- ۱۶۲ اعزام گردان ۲۶۱ به شاکریه؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۴
- ۱۶۲ گروه رزمی ۱۴۸ در محور حمیدیه سوسنگرد؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۴
- ۱۶۳ گزارش خلبانان هوانیروز؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۴
- ۱۶۳ گزارش وصول گروه رزمی ۱۴۸؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۴
- ۱۶۳ ورود و استقرار گروه رزمی ۱۴۸؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۴
- ۱۶۴ اقدامات تیپ؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۴
- ۱۶۴ تلاش جهت انهدام دشمن؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۴
- ۱۶۵ تأمین جاده حمیدیه سوسنگرد؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۴
- ۱۶۵ امکانات پل؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۴
- ۱۶۵ احداث پل؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۴

۱۶۶	گروه رزمی ۱۴۸ و گردان ۲۶۱؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۴
۱۶۶	پل نداریم؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۴
۱۶۶	گروهان رزمی ۱۴۸؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۴
۱۶۷	نیاز به پل؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۴
۱۶۷	نصب پل؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۴
۱۶۷	انهدام دشمن و جلوگیری از نصب پل؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۴
۱۶۸	گزارش وضعیت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۷/۲۴
۱۶۸	حرکت دشمن به حردان؛ از تیپ ۱ رزمی - ۵۹/۸/۲۴
۱۶۸	آتش شدید دشمن از طرف دهلاویه؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۴
۱۶۹	گزارش نوبه‌ای؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۴
۱۶۹	گزارش وضعیت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۴
۱۷۰	آب گرفتگی و گردان ۲۶۱؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۴
۱۷۰	مقابله با دشمن؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۵
۱۷۰	احداث پل؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۵
۱۷۱	اجرای آتش روی دشمن؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۵
۱۷۱	گزارش آخرین وضعیت گروه رزمی ۱۴۸؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۵
۱۷۱	آسیب‌پذیری پهلوی چپ؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۵
۱۷۲	تأمین بر عهده تیپ؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۵
۱۷۲	تیپ در زیر آتش؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۵
۱۷۲	پل و ارتباط با تیپ ۲؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۵
۱۷۳	تویخانه ۱۷۵ م؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۵
۱۷۳	تک دشمن از طرف ارتفاعات الله‌اکبر؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۵
۱۷۳	گزارش ژاندارمری؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۵
۱۷۴	نیروهای ضربتی؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۵

- ۱۷۴ سد و انهدام دشمن؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۵
- ۱۷۴ کمک به عبور از خط تیپ ۲؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۵
- ۱۷۵ ژاندارمری سوسنگرد؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۵
- ۱۷۵ تأمین جهت عبور تیپ ۲؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۵
- ۱۷۵ عبور گروه رزمی ۱۴۸ از روی پل؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۵
- ۱۷۵ گردان ۲۶۱ و شناسایی با رزم؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۵
- ۱۷۶ گزارش وضعیت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۵
- ۱۷۶ گردان ۲۶۱؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۵
- ۱۷۷ گزارش آخرین وضعیت؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۶
- ۱۷۷ سوسنگرد و موقعیت تیپ؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۶
- ۱۷۷ ارتباط با فرمانده لشکر؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۶
- ۱۷۷ وضعیت دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۶
- ۱۷۸ ورود تیپ ۲ به شهر سوسنگرد؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۶
- ۱۷۸ وضعیت تیپ؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۶
- ۱۷۸ بررسی منطقه و گزارش مجدد؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۶
- ۱۷۹ درخواست یگان احتیاط؛ از تیپ ۲ - ۵۹/۸/۲۶
- ۱۷۹ موقعیت گردان ۲۶۱؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۷
- ۱۷۹ انهدام پل دشمن؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۷
- ۱۸۰ آخرین وضعیت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۷
- ۱۸۰ پدافند غیر عامل؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۷
- ۱۸۰ یگان توپخانه ۱۷۵ م؛ از ستاد لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۲۸
- ۱۸۱ گردان ۳۸۸ توپخانه ۱۷۵ م؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۲۸
- ۱۸۱ اقدامات دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۸
- ۱۸۲ وضعیت خودی و دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۹

۱۸۲	آخرین وضعیت؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۹
۱۸۳	پاسخ گردان ۳۸۸؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۳۰
۱۸۳	تقویت گروهان هوزگان؛ از لشکر ۹۲ - ۵۹/۸/۳۰
۱۸۳	وضعیت خودی و دشمن؛ از تیپ ۳ - ۵۹/۸/۲۹
۱۸۴	اجرای آتش بر سنگرهای دشمن؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۸/۳۰

معرفی نویسنده

سرهنک زرهی ستاد، سید یعقوب حسینی در سال ۱۳۱۱ در خانواده‌ای مذهبی در ابهر به دنیا آمد. تحصیلات خود را در ابهر و سپس در تهران ادامه داد و در سال ۱۳۳۱ وارد دانشکده افسری و سال ۱۳۳۴ با درجه ستوان دومی فارغ التحصیل شد. پس از پایان دوره آموزش رسته زرهی، در لشکر اصفهان مشغول به خدمت شد.

در سال ۱۳۴۶ پس از طی دوره دانشکده فرماندهی و ستاد به لشکر ۹۲ اهواز منتقل شد که آن زمان مصادف با آغاز اختلافات مرزی ایران و عراق و صف‌آرایی نظامی طرفین بود. وی در سیمت افسر عملیات و طراح طرح‌های عملیاتی مربوطه در لشکر تا سال ۱۳۵۴ و عقد قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر فعال بود. از سال ۱۳۵۶، فرماندهی تیپ سوم لشکر ۹۲ زرهی را عهده‌دار بوده و پس از پیروزی انقلاب اسلامی در مدیریت آمادگی رزمی، معاونت عملیات و اطلاعات ستاد نیروی زمینی خدمت کرد. با آغاز جنگ تحمیلی در سال ۱۳۵۹ در سیمت جانشین عملیاتی نزاجا به خوزستان اعزام شد. در سال ۱۳۶۰ با درخواست شخصی، بازنشسته شد.

پس از بازنشستگی در دانشکده فرماندهی و ستاد نیروی زمینی و سازمان عقیدتی-سیاسی ارتش، مشغول تهیه و تنظیم تاریخ جنگ شد. با حمایت فرمانده وقت نزاجا - سرهنک صیادشیرازی - توانست تعداد قابل توجهی کتاب، درباره عملیات‌های هشت سال جنگ تدوین کند که تاکنون تعدادی از آنها در مرحله انتشار قرار گرفته و بقیه نیز در مراکز دانشگاهی و پژوهشی آجا مورد استفاده می‌باشد.

در دی‌ماه سال ۱۳۸۸ به دیار ابدی پیوستند. روحشان شاد.

سخن ویراستار

در مرکز اسناد و هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیادشیرازی» کپی نسخه‌ای از این کتاب را در کنار سایر کتاب‌هایی که به قلم نویسنده محترم آن، مرحوم جناب سرهنگ سید یعقوب حسینی در زمان خود تهیه شده است، مشاهده، مطالعه و بررسی نمودم.

با مطالعه و بررسی مطالب این کتاب و دیگر کتاب‌ها به قلم ایشان متوجه شدم که چه کار بزرگ و بی‌نظیری توسط نویسنده، در زمان جنگ انجام گرفته است. شاید اگر چنین همت عالی از سوی نویسندگان و حمایت از طرف فرمانده وقت نزاجا، دافوس و رئیس عقیدتی-سیاسی اجا که از سال ۶۱ به بعد به اجرا درآمد، وجود نداشت، امروز با نیرویی چندبرابر آن زمان، هرگز نمی‌توانستیم به چنین مدارک و نگارشی دست یابیم. بدین ترتیب تاریخ نظامی این کشور از چگونگی رویدادها، درگیری‌ها، محدودیت‌ها، اقدامات، عملیات‌ها محروم می‌ماند. همین کمبودها سبب تحریف‌ها و دور شدن از بیان واقعیت‌ها می‌گردید. همچنان که بسیاری از حوادث جنگ تحمیلی، به سبب آن که از جزئیات و اطلاعات کمی و کیفی آن، مدارکی باقی نمانده و یا به موقع در اختیار پژوهشگران قرار داده نشده است، امکان تدوین و تحلیل دقیق آن وجود ندارد.

یادم می‌آید در سال ۱۳۶۲ که مشغول طی دوره دافوس بودم، در یکی از روزها که فرمانده وقت نزاجا - جناب سرهنگ صیاد شیرازی - جهت سخنرانی برای دانشجویان و اساتید به سالن اجتماعات دانشکده تشریف آورده بودند. در مسیر خروج ایشان از سالن، جناب سرهنگ حسینی که در آن زمان بازنشسته و با لباس شخصی بودند و در آن جمع به غیر از فرمانده وقت دافوس - جناب سرهنگ غلامحسین قاضل - که هم‌دوره ایشان نیز بودند و از همه مسن‌تر بودند، تعدادی از کتاب‌های مجلدشده را درباره دفاع مقدس در روی میزی به صورت تایپ‌شده، به حضور فرمانده نیروی زمینی ارائه و توضیح دادند. از آن صحبت‌ها، این طور یادم می‌آید که این دیدار و اقدامات،

سابقه قبلی داشته و قبلاً فرمانده نیرو دستوراتی درباره پشتیبانی از اقدام ایشان و در اختیار گذاردن مدارک و نیروی انسانی موردنیاز صادر نموده بودند. در آن جلسه، در پی گزارش جناب سرهنگ حسینی، دستورات تکمیلی دیگری به فرمانده دافوس و همراهان ابلاغ نمودند.

سال‌ها از زمان این خاطره گذشت، تا آن که ۲۴ سال بعد، در سال ۱۳۸۴ به واسطه مسئولیت مدیریتی که در مجموعه هیئت معارف جنگ داشتم، با ملاحظه نسخه‌های کتاب‌های تایپ‌شده موجود به قلم ایشان در مرکز اسناد و نیز به سبب آن که مأموریت تهیه، تنظیم و انتشار کتاب‌های موردنظر هیئت معارف جنگ را داشتم، درصدد برآمدم که با ایشان تماس و راجع به انتشار این کتاب‌ها، نظرشان را جویا شوم. بالأخره بعد از مدتی جستجو، موفق به تماس تلفنی شده و درخواست نمودم که به هیئت معارف جنگ تشریف بیاورند و حضوری مذاکره نمائیم. محبت نمودند و در روز تعیین شده - ۸۴/۴/۲۱ - از کرج به تهران تشریف آوردند. خلاصه نظرشان این بود که «من هر چه در توانم بود، در زمان خود به نگارش درآوردم و در اختیار دافوس و عقیدتی - سیاسی اجا قرار دادم، اکنون دیگر توان ادامه و اقدامات تکمیلی در مورد این موضوعات را ندارم. شما آن چه که به صلاح و مفید برای تاریخ نظامی این کشور می‌دانید انجام دهید»

یک جلسه دیگر نیز برای مصاحبه - ۸۴/۵/۱۸ - به همراه یکی از همکاران افتخاری به منزل جناب سرهنگ حسینی رفتیم. ای کاش این مصاحبه‌ها ادامه می‌یافت، که متأسفانه از طرف آن همکار محترم، چنین امکانی حاصل نشد.

بعد از آن جلسه، هیئت معارف جنگ توانست سه عنوان کتاب «تاریخ نظامی جنگ تحمیلی ج ۱ و ۲ و جبهه جنوب در شهریور ۵۹» به قلم ایشان منتشر و تعدادی به منزل نویسنده محترم ارسال نماید. احتمالاً آنها را ملاحظه کردند. تا آن که در سال ۱۳۸۸ خبر ناگوار فوت ایشان دریافت شد...

دو عنوان دیگر نیز به نام «عملیات والفجر مقدماتی و نبردهای سال ۱۳۶۲ تا پایان سال ۱۳۶۴» بعد از فوت نویسنده محترم انتشار یافت که در مقدمه کتاب‌ها به شرح موضوع اشاره شده است. ریاست محترم هیئت معارف جنگ، امیر سرتیپ آراسته، همیشه اصرار دارند تا فرصت‌ها از دست نرفته و بیشکسوتان دفاع مقدس در حیات هستند، کلیه مطالب و مدارک جمع‌آوری شده، تنظیم، تدوین و انتشار یابند، تا نسل کنونی و آیندگان بتوانند از مجموعه افتخارات دفاعی کشور خود بهره‌برداری نمایند.

براساس این تدبیر، تاکنون - سال ۹۱- بیش از ۸۰ عنوان کتاب‌های مستند درباره دفاع مقدس توسط این هیئت انتشار یافته و در فهرست منابع بسیاری از کتاب‌های مستند درباره جنگ تحمیلی قرار گرفته‌اند. مسلماً اگر حمایت و تشویق ریاست هیئت نبود، چنین دستاوردی حاصل نمی‌شد. برخورد لازم می‌دانم به این جهت سیاست‌گذاری خود را از ایشان اعلام نمایم.

همان‌طور که خوانندگان محترم ملاحظه می‌فرمایند، مدارک، مکاتبات، خاطرات و اظهارنظرهایی که در کتاب‌های این نویسنده محترم آمده است، بیانگر چگونگی بخش مهمی از فعالیت‌ها، اقدامات ستادی، اجرایی یگان‌های نظامی میدان رزم، در آن زمان است که از بایگانی‌های دور از دسترس دیگران خارج گشته و به ملت ایران برای ماندگاری در تاریخ و بهره‌برداری‌های متنوع ارائه شده است. مسلماً اگر آن روز این کار انجام نمی‌شد، امروز دیگر به هیچ وجه، چنین مدارکی یافت نمی‌شد.

انتظار نیست که این نوع کتاب‌ها که صرفاً بیان رسمی و نظامی دارند، مورد استفاده و علاقه عموم قرار گیرند، بلکه این کتاب‌ها با هدف‌های پژوهشی، تاریخی نظامی برای پژوهشگران، علاقمندان، کارشناسان، افسران، مدیران مراکز و دانشگاه‌های نظامی تدوین و انتشار می‌یابند. این نوع کتاب‌ها تعریف و کاربرد خاص خود را دارند و نگارش آنها نیز فقط از صاحبان دانش و تخصص نظامی که استعداد قلم‌نگاری هم داشته باشند برمی‌آید. انصافاً، نویسنده این کتاب که از

بزرگان این فن بودند، به خوبی از عهده این تعریف‌ها و هدف‌های خاص موردنظر برآمده‌اند. همان طور که اهل فن ملاحظه می‌فرمایند، کلیه پیام‌ها و اسناد آورده شده در این کتاب جای توضیح، تفسیر، بحث و اظهارنظر کارشناسی دارد. برای دریافت نکات آموزشی، تاریخی، نظامی و بالأخره درس‌هایی که از این حوادث و تجارب برای حال و آینده می‌توان کسب نمود، جای چنین مباحثی خالی است.

در این مرحله از تدوین و تنظیم و نشر کتاب، تصمیم گرفته شد، وقت و توان خود را بیشتر صرف انتشار آثار باقی‌مانده با شکل موجود نمائیم، تا درحدی که خداوند توفیق زندگی دنیوی به ما می‌دهد، این خدمت را انجام داده و این آثار و اسناد تاریخی- نظامی کشور را از قفسه‌های بایگانی خارج کنیم و با انتشار آنها به شکل مناسب، در انتظار و دسترس عموم قرار دهیم. اقدامات تکمیلی و بهره‌برداری کارشناسانه از این کتاب‌ها را، اگر ما هم فرصت نیابیم، مسلماً دیگران با در اختیار داشتن این کتاب‌ها انجام خواهند داد. آن قسمت از خواسته نهایی ما نیز به این ترتیب به خواست خداوند برآورده خواهد شد.

ضمناً باید توجه داشت که با توجه به اهمیت و حیاتی بودن موضوع مورد نگارش، نویسنده محترم آن چه که به نظرش مثبت و یا منفی رسیده، بیان نموده است. با همین نگرش، اسناد منفی نیز ارائه گردیده است. اما متأسفانه مشکلی که افراد بشر دارند، آن است که ذهن آنان قادر به اندازه‌گیری دقیق از دیده‌ها و شنیده‌ها که بطور نمونه ارائه می‌شوند نمی‌باشد. ممکن است با دیدن، شنیدن و خواندن یک نمونه از موضوعی، آن نمونه را خارج از اندازه واقعی در کل موضوع تعریف و نتیجه‌گیری مثبت یا منفی نمایند، درحالی که هیچ وقت این نوع قضاوت و نتیجه‌گیری درست نیست. قضاوتی می‌تواند درست باشد که دقیقاً تمام جزئیات و ابعاد کمی و کیفی و شرایط زمان، مکان و اوضاع و احوال اجتماعی آن مشخص باشد. درباره این بحث، هر کس مثال‌های زیادی در ذهن خود دارد. مثلاً چقدر شنیدید که همه این‌طورند، یا همه چنین‌اند

و یا... - گوینده با محور قرار دادن یک نمونه: آن را به کل موضوع تطبیق می‌دهد.

با توجه به چنین آسیبی که مطالب یا اسناد منفی در خوانندگان ایجاد می‌کنند، معمولاً در کتاب‌ها از ارائه آنها خودداری می‌کنند.

رسانه‌ها هم در دنیای امروز، وقتی نظر خاصی را می‌خواهند به مخاطبان خود، به غلط یا درست، باور دهند، با استفاده از همین ضعف اندازه‌گیری ذهنی افراد بشر، با ارائه چند نمونه محدود مثبت یا منفی، نتیجه‌گیری مثبت یا منفی به مخاطبان القاء می‌کنند.

این توضیحات به جهت آن بود که خوانندگان محترم با مطالعه اسناد و مطالب مثبت یا منفی این کتاب، از نتیجه‌گیری غلط اجتناب نمایند و یا با برداشت ناقص از متن کتاب به بی‌راهه کشانده نشوند.

ما نیز همان‌طور که نویسنده محترم ارائه داده، امانت‌داری نموده و در کتاب آوردیم. هرچند که ممکن است بعضی از مباحث ارائه شده نیاز به نقد کارشناسان و اهل فن دیگری هم داشته باشد. این برداشت نیز طبیعی و منطقی است. نویسنده محترم نیز خود به این نکته توجه و در پایان مقدمه کتاب‌های خود به آن اشاره نموده‌اند.

نکته آموزنده دیگری که مسلماً خوانندگان محترم توجه خواهند نمود، آن است که در آن شرایط و زمان سخت، چگونه یگان‌ها و رده‌های مختلف فرماندهی، با بالادست و زیردست خود، صادقانه و مؤدبانه، مکاتبه کرده و به دور از رعایت ملاحظاتی خوش‌آیندی و با بدآیندی رده‌ها، به بیان واقعیت‌های موجود و مدیریت بحران پرداخته‌اند.

امید است که در جهت ادامه راه شهدا و شرح بخشی از حماسه تاریخی ملت بزرگ ایران در دفاع مقدس موفق بوده باشیم. ثواب این کار را نیز برای نویسنده محترم اهدا می‌نمائیم.

با سلام و احترام

سرتیپ ۲ ستاد نجاتعلی صادقی‌گویا

www.ketab.ir

مقدمه

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْل

بگو در روی زمین بگردید و ببینید پایان کار پیشینیان چگونه بوده است (سوره روم آیه ۴۲)

پیش گفتار (مدارک تاریخی جنگ تحمیلی)

یادآوری مهم :

از بررسی کنندگان، خوانندگان و استفاده کنندگان این مدارک درخواست می شود قبل از بررسی به نکات زیر توجه فرمایند:

۱. دستورالعمل تهیه مدارک:

این مدارک در اجرای امریه ۶۰/۰۲/۱/۸۵ - ۶۱/۴/۳۰۰ معاونت آموزشی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران گردآوری، تنظیم و تدوین شده است.

۲. هدف های اصلی:

هدف های اصلی طبق دستورالعمل یادشده بالا به شرح زیر بوده است:

الف) تجزیه و تحلیل هریک از نبردهای عمده و بررسی علل پیروزی یا شکست آنها.

ب) ایجاد زمینه مطلوب برای تهیه مسائل آموزشی مراکز فرهنگی نیروی زمینی

ارتش جمهوری اسلامی ایران.

ج) بهره برداری آموزشی از تجربیات به دست آمده از جنگ تحمیلی.

۳. اسناد اصلی بهره‌برداری شده برای تهیه این مدارک:

(الف) برآوردهای ستادی، طرح‌ها، دستورهای عملیاتی تهیه شده در ستاد مشترک، نیروی زمینی، لشکرها، تیپ‌های اجراکننده عملیات که در پرونده‌های عملیاتی و اطلاعاتی نیروی زمینی و رده‌های پایین‌تر ثبت شده بود.

(ب) پیام‌ها، دستورات، گزارش‌های مبادله شده بین قرارگاه‌ها، شامل ستاد مشترک، نیروی زمینی، لشکرها، تیپ‌های اجرا کننده عملیات که در پرونده‌های عملیاتی و اطلاعاتی این قرارگاه‌ها ثبت شده بود.

(ج) خاطرات شخصی محدودی از فرماندهان و افسران ستاد که شخصاً در طرح‌ریزی و هدایت عملیات شرکت یا حضور داشتند.

(د) مدارک مورد نظر تا رده قرارگاه، لشکرها، تیپ‌های مستقل بوده است و پیام‌ها و دستوراتی که بین قرارگاه تیپ‌ها، گردان‌ها، رده‌های پایین‌تر مبادله شده در بیشتر این مدارک منظور نشده است.

۴. درخواست اسناد از سازمان‌های خارج از نزاجا:

از سازمان‌های خارج از رده نیروی زمینی درخواست شد برای تکمیل این مدارک، اسناد و مدارک عملیاتی مربوط به نبردهای جنگ تحمیلی را در اختیار نیروی زمینی قرار دهند، ولی تا تکمیل این مجموعه مدارک خواسته شده را ارسال نکردند. این سازمان‌ها عبارتند از:

(الف) سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران که نقش فعال و سهمی بسیار در عملیات داشتند.

(ب) ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران که در طرح‌ریزی و هدایت جنبه‌های سیاسی و اقتصادی جنگ تحمیلی نقش اصلی را داشته است.

ج) ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران که قسمت عمده یگان‌های آن دوش به دوش برادران سرباز خود در یگان‌های نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در نبردها شرکت داشتند.

د) نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که در پشتیبانی نزدیک هوایی و ترابری یگان‌های نیروی زمینی عامل مهمی بود.

هـ) نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که در منطقه آبادان و خرمشهر قسمتی از تلاش‌های پدافندی و آفندی در این منطقه را عهده‌دار بود.

توجه: به تهیه‌کنندگان تاریخ کامل جنگ تحمیلی توصیه می‌شود ضمن بررسی این مجموعه، همکاری سازمان‌های یادشده بالا را نیز درخواست کنند و مدارک عملیاتی آن سازمان‌ها را دریافت و در جریان حوادث جنگ تحمیلی منظور کنند.

۵. روش گردآوری مدارک مورد نیاز:

الف) عین پرونده‌های عملیاتی و دستورات و طرح‌های عملیاتی قرارگاه‌های شرکت‌کننده در عملیات درخواست و دریافت شد و تمام یگان‌های این اسناد و مدارک مورد بررسی قرار گرفت.

ب) از کلیه طرح‌ها و دستورات عملیاتی و برآوردهای ستادی و دستورات جزءبه‌جزء نسخه برداری شد و عیناً در کتاب مربوطه آورده شد.

ج) پرونده‌های ستادی معاونت عملیات و اطلاعات نیروی زمینی، قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب و لشکرهای ۱۶ و ۲۱ و ۷۷ و ۹۲ و تیپ‌های ۵۵ هوابرد و ۸۴ پیاده که در اختیار گروه بررسی قرار گرفت، همگی مطالعه شد و پیام‌ها و دستوراتی که بین قرارگاه‌های شرکت‌کننده در عملیات (تا رده تیپ داخل) مبادله شده بود و تأثیر قابل ملاحظه‌ای در هدایت نبردها داشت، عیناً نسخه‌برداری شد و در کتاب‌ها آورده

شد. ذکر این نکته لازم است که فقط پیام‌هایی نسخه‌برداری شد که از نظر افسر بررسی‌کننده حائز اهمیت تشخیص داده شد و ممکن است پیام‌هایی وجود داشته باشند که از نظر افسران دیگر مهم بوده‌اند، ولی در کتاب منظور نشده‌اند.

د) طی امریه‌ای از طریق ستاد نیروی زمینی، از کلیه افسران، درجه‌داران، سربازان و غیرنظامیان شرکت‌کننده در جنگ تحمیلی درخواست شد خاطرات خود را بنویسند و برای گروه بررسی ارسال کنند تا به نام خود آنان ثبت شود، ولی پاسخ مثبتی به این خواسته گروه بررسی داده نشد.

۶. نکته قابل توجه خوانندگان

نکته مهمی که لازم است مورد توجه قرار گیرد، مطالب مربوط به استنباط و نظریات و مشاهدات و خاطرات شخصی افسر بررسی‌کننده از جریان حوادث با توجه به مدارک گردآوری شده و ارتباط دادن حوادث با یکدیگر است. از این رو به صورت یک نتیجه قطعی و کامل نباید تلقی شود. بلکه ممکن است بررسی‌کنندگان بعدی مدارک دیگری از هر عملیات به دست آورند یا شخصاً در عملیاتی حضور داشته‌اند و شاهد عینی جریان حوادث نبوده‌اند که در ارتباط حوادث نتیجه‌گیری دیگری از هر عملیات بکنند و نظریات کامل‌تری ارائه کنند. مسلماً مدارک گردآوری شده در این کتاب، ثبت و ضبط همه جریانات نیست و چه بسا اسناد و مدارک عملیاتی در پرونده‌های عملیاتی تیپ‌ها، گردان‌ها، گروهان‌ها و سایر سازمان‌ها وجود داشته باشند که می‌تواند جریان وقایع را روشن‌تر ارائه کند. این گونه مدارک در هنگام تدوین این کتاب در اختیار افسر بررسی‌کننده نبود. امید است در آینده بررسی‌کنندگان و محققان دیگر تاریخ جنگ تحمیلی برای تکمیل این مدرک گردآوری شده اقدام کنند، تا تاریخ نظامی و

در صورت امکان تاریخ سیاسی این جنگ تحمیلی که قسمتی از تاریخ میهن اسلامی ما برای نسل‌های آینده ملت ایران عزیز خواهد بود، هر چه کامل‌تر تهیه و تدوین شود.

که هستی را نمی‌بینم بقایی

غرض نقشی است کز ما باز ماند

افسرتهیه کننده:

سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی

فروردین سال ۱۳۶۲

www.ketab.ir